

de helft van het arbeidsloon voor de waagarbeiders en nog enkele kleinere posten. Het restant ging naar de gemeentelijk kas⁷⁶). Het duurde tot 1854 eer een nieuwe verordening op de wagen een enkelvoudig tarief invoerde⁷⁷).

Eervol ontslag

Bij de aanvang van een ingrijpende verbouwing van het raadhuis in 1827 is de grote waag verplaatst naar de Punt - die Wijnhaven en Scheepmakershaven samen in de havenwijk vormen. Daar bevond zich al een stedelijke kraan⁷⁸), zodat er uit verkeerstechnisch oogpunt bezien een strategische combinatie ontstond. De voordelen wogen in de havenstad Rotterdam zeker op tegen het nadeel van een minder goede bereikbaarheid voor het vervoer per as. Op organisatorisch vlak kreeg deze vereniging een vertaling in een eenhoofdige leiding voor beide gemeentelijke instellingen. De waagmeester werd tevens kraanmeester en liet zich zowel met de ontvangst van de weeg- en wikkelden als de inkomsten uit kraan- en wikkelden belasten⁷⁹).

Voor de aan- en afvoer van kaas was deze locatie minder geschikt, want een eind van de kaasmarkt verwijderd. Dat is waarschijnlijk de belangrijkste reden waarom de kaaswaag in de landstad is achtergebleven. Dit laatste leid ik af uit het feit dat deze weegfaciliteit in 1854 in het 'gewezen boterhuis' was gevestigd. Dat was niet meer het gebouw met een fronton van waagbare goederen, aangezien dat in 1835 door een nieuw was vervangen⁸⁰). Alleen 's maandagsmorgens konden kaasboeren en -handelaars daar worden bediend. De boterwaag was ondertussen te vinden op de plaats van de botermarkt, die sinds 1795 in het gebouw van de grote beurs plaats vond en wel op de oude wekelijkse marktdagen van dinsdag en zaterdag, ook alleen in de morgen. Dan was er in 1854 als vierde openbare weeginrichting gedurende marktdagen de varkenswaag op de veemarkt⁸¹). De waagverordening waaraan ik deze gegevens heb ontleend, vermeldt geen hennepwaag. De laatste officiële mededeling over het bestaan van deze waag ben ik tegengekomen in het waagreglement van 1817⁸²). Van Reyn heeft echter in een manuscript uit het midden van de vorige eeuw een aantekening gemaakt dat de hennepwaag in die tijd nog steeds aan de zuidzijde van de Nieuwemarkt stond⁸³). Misschien heeft hij alleen het gebouw bedoeld.

Het ging niet goed met de stedelijke kaasmarkt en dus ook niet met de kaaswaag. Toen de kamer van koophandel in 1847 een on-